

Brexit: compte enrere

Quan falten menys de sis mesos per al *brexit*,¹ encara queden esculls importants per resoldre i el procés de ratificació de l'acord de separació al Regne Unit pot ser complicat. A això se sumen els dubtes sobre si, després del *brexit*, els dos blocs arribaran a un acord que garanteixi una relació estreta entre els dos i que minimitzi els danys econòmics de la separació. En aquest Focus, repassarem els principals reptes que cal abordar per garantir una sortida ordenada del Regne Unit i el procés que s'inicia immediatament després, el qual hauria de dur les dues parts a acordar el futur marc de relacions.

Semblava que el procés de sortida del Regne Unit de la UE estava ben canalitzat quan, al desembre del 2017, la UE i el Regne Unit van establir les bases de l'acord de sortida. En concret, les dues parts van acordar la quantitat que el Regne Unit ha de pagar a la UE per honrar les obligacions financeres concretes mentre el Regne Unit formava part de la UE (l'anomenat *financial settlement* o *brexit bill*), els drets dels ciutadans britànics que actualment resideixen a la UE (i viceversa) després del *brexit*, i l'aplicació d'una clàusula *backstop* que garanteixi que la frontera entre Irlanda del Nord i la República d'Irlanda es mantingui oberta sigui quin sigui el marc futur de relacions entre la UE i el Regne Unit.² També es va acordar, al març del 2018, establir un període de transició després del *brexit* –fins al desembre del 2020–, durant el qual les dues parts negociarien la relació futura. En concret, es va acordar que, durant aquest període, el Regne Unit es mantindria dins el mercat únic i la unió duanera per minimitzar qualsevol disrupció i per ajudar els diferents actors econòmics a acomodar-se al nou escenari *postbrexit*. No obstant això, l'entrada en vigor d'aquest període de transició està condicionada pel fet que les dues parts tanquin definitivament l'acord de sortida.

L'assoliment relativament ràpid d'aquestes metes havia reduït els temors a un fracàs en les negociacions i a una sortida desordenada del Regne Unit. De fet, s'esperava que es poguessin tancar els detalls de l'acord de sortida a l'inici d'aquesta tardor, per propiciar que les dues parts el poguessin ratificar abans de la data del *brexit*.³

No obstant això, les negociacions s'estan complicant, la qual cosa ha ajornat la formalització de l'acord, com a mínim, fins al final d'enguany. En particular, sembla que les dues parts no es posen d'acord sobre la forma que ha de tenir la clàusula *backstop* sobre Irlanda. Per a la UE, aques-

ta provisió ha de contemplar que Irlanda del Nord es mantingui en la unió duanera i al mercat únic de béns de manera indefinida. No obstant això, això implicaria dividir el territori duaner del Regne Unit, en imposar controls fronterers entre Irlanda del Nord i la resta del Regne Unit, als quals el Govern britànic s'oposa amb fermesa. Així mateix, també exclouria Irlanda del Nord de qualsevol acord comercial que el Regne Unit signés amb un tercer país. Per això, el Govern britànic proposa que tot el Regne Unit (i no solament Irlanda del Nord) es mantingui, *de facto* i de manera temporal, en la unió duanera més enllà del període de transició. Així mateix, també ha suggerit la possibilitat d'ampliar aquest període fins al final del 2021 per donar més temps a les negociacions d'un futur acord comercial (i evitar, així, que s'hagi d'aplicar el *backstop*). Així, sembla que el Regne Unit tracta de tancar l'acord de sortida sense detallar gaire la solució al problema de la frontera irlandesa, mentre que la UE voldria passar a l'etapa següent de les negociacions amb unes especificacions clares sobre la clàusula *backstop*.

A més a més, un cop tancat l'acord de sortida, s'haurà de ratificar al Parlament britànic, un procés que no serà fàcil i que pot posar en risc l'acord assolit entre el Govern britànic i la UE. En l'actualitat, el Govern britànic no pot donar per descomptat que aconseguirà el suport necessari per ratificar l'acord al Parlament. D'una banda, el bloc euroescèptic dins el partit conservador no vol que el Govern britànic faci concessions a Brussel·les per tractar de mantenir la frontera oberta a Irlanda, ni que el Regne Unit estigui lligat a una unió duanera amb la UE durant un període més llarg de l'estrictament necessari, de manera que pot acabar bloquejant la ratificació de l'acord. De l'altra, alguns diputats del partit laborista també estarien disposats a votar en contra de l'acord que negociï el Govern britànic i la UE. Així i tot, s'espera que el Govern britànic aconseguixi ratificar l'acord final i fer efectiu l'acord de transició, ja que l'alternativa d'arribar al dia del *brexit* sense un acord de separació comportaria elevats costos econòmics.

Més enllà de l'acord de sortida, després del *brexit*, quedaran importants qüestions per resoldre. En particular, el Regne Unit i la UE disposaran de 21 mesos –si no s'amplia el període de transició– per traçar els detalls de la futura relació comercial. Malgrat que, en l'actualitat, el marc de relacions futur és incert, sí coneixem els principals eixos al voltant dels quals giraran les negociacions i la posició inicial de cada bloc.

Per a la UE, l'acord futur haurà de respectar la normativa de la Unió. En particular, des de l'inici de les negociacions, els 27 van deixar clar el compromís amb la indivisibilitat de les quatre llibertats que regeixen el tractat de Roma i el Mercat Comú Europeu: la llibertat de moviment de béns,

1. Està previst que el Regne Unit surti de la UE el 29 de març del 2019.

2. Aquesta clàusula s'aplicaria, només, fins que tingués efecte un marc futur de relacions que garantis que la frontera es manté oberta.

3. L'acord de sortida ha de ser ratificat per la UE (per majoria simple al Parlament Europeu i per majoria qualificada al Consell Europeu) i pel Regne Unit (a les dues cambres).

Marc de relacions futures entre el Regne Unit i la UE

		← + integració					→ - integració
Opcions	 Estat membre de la UE	 Estat membre de l'Espai Econòmic Europeu (EEA)					
Quines línies vermelles del Regne Unit es creuarien?	Quedar-se a la UE	Acceptar la jurisdicció del Tribunal Superior de Justícia Europeu	 Acords bilaterals en diferents àrees				Sense acord futur: la relació comercial es regeix per les normes de l'OMC
		Acceptar el moviment lliure de persones	Acceptar el moviment lliure de persones	 Acord d'associació			
		Contribuir substancialment al pressupost europeu	Contribuir substancialment al pressupost europeu	Acceptar la jurisdicció del Tribunal Superior de Justícia Europeu	 Unió duanera	 Acord de Lliure Comerç	
		Disposar d'autonomia reguladora	Disposar d'autonomia reguladora	Disposar d'autonomia reguladora	Capacitat de negociar acords comercials amb tercers països		

Nota: Cada bandera representa un país amb el qual la UE té aquest tipus de relació.
Font: CaixaBank Research, a partir de documents de la Comissió Europea.

de serveis, de capital i de persones. Així mateix, la UE també va deixar clar que, a l'hora de definir la relació *postbrexit*, vol que el Regne Unit respecti l'equilibri de beneficis i d'obligacions que comporta l'accés al mercat únic.⁴ En altres paraules, la UE no pot permetre que el Regne Unit esculli només les parts del mercat únic que li siguin més convenientes i rebutgi les que no (el que es coneix com *cherry-picking*). Per aquest motiu, el Regne Unit pot acceptar totes les obligacions que comporta l'accés al mercat únic, tal com ho fan Estats no membres de la UE però membres de l'Espai Econòmic Europeu (com Noruega), o operar sota l'anomenat règim de tercer país (com, per exemple, Canadà) i optar per un acord comercial bilateral amb la UE.

La posició del Regne Unit, en canvi, és menys clara. El que sí sabem és que el Govern britànic tractarà d'evitar que es creuin les seves línies vermelles, és a dir, aquells elements que considera no negociables (vegeu el gràfic adjunt). Una mostra d'això és que, en la proposta coneguda com Chequers –la primera proposta oficial del Regne Unit sobre la relació futura amb la UE–, el Govern britànic proposa mantenir l'accés al mercat únic de béns, però sense acceptar íntegrament la jurisdicció del Tribunal Superior de Justícia Europeu ni el lliure moviment de persones. No obstant això, això és incompatible amb la posició de la UE

de compliment de certes obligacions per accedir al mercat únic.

Per tant, atesa l'existència d'aquests condicionants, sembla poc probable un acord que permeti el comerç sense restriccions entre el Regne Unit i la UE, però amb control unilateral de la immigració i cap paper per al Tribunal Superior de Justícia Europeu. En aquest context, és probable que els dos blocs tractin de negociar un acord d'associació en diferents dimensions (comercial, en seguretat, defensa i política exterior) que mantingui uns vincles el màxim d'estrets possible. Així i tot, qualsevol model de relació futura que impliqui la sortida del Regne Unit del mercat únic i de la unió duanera comportarà barreres comercials, en especial en el comerç de serveis, sector en què el Regne Unit és molt competitiu.

4. A més de la lliure circulació de persones, l'accés al mercat únic també implicaria contribuir al pressupost de la UE i acceptar la jurisdicció del Tribunal Superior de Justícia Europeu.